

Bulletin

Asociace pracovníků v rané péči

2018
únor–duben

ÚVODNÍK

Milí kolegové,

tentokrát vás v úvodníku nebudu upozorňovat na věci, které v bulletinu jsou, ty najdete ve vedlejším sloupku v obsahu, ale naopak na ty, které v něm nenajdete.

9. dubna se uskutečnilo jednání realizačního týmu projektu Profesionalizace Asociace pracovníků v rané péči, na které expertní skupina pozvala paní Alenu Šváchovou, manažerku projektu Včasná pomoc dětem. Důvodem bylo projednání připomínek jednotlivých pracovišť k tzv. Mapě rané péče NROS. Děkujeme všem, kteří poslali připomínky, které následně zpracovala Pavla Skalová (poradkyně RP Diakonie ČCE).

Hlavním nedostatkem, na který většina z vás upozorňuje, je filtrování konkrétního poskytovatele rané péče podle blízkosti sídla rané péče, což je nepřesné a zavádějící. Proto jsme doporučili filtrovat organizace podle územní působnosti jednotlivých pracovišť. Mám pro nás všechny dobrou zprávu, paní Šváchová potvrdila, že tento požadavek lze nově naprogramovat. O výsledcích této změny vás budu informovat, bude nutné nastavené údaje zkontrolovat a opět budeme potřebovat vaši spolupráci a aktivitu, aby Mapa rané péče obsahovala správné a přesné údaje. Děkujeme za velmi ochotnou a rychlou reakci NROS na naše připomínky a to především paní Šváchové, vážíme si toho a nebereme to jako samozřejmost. V příštím bulletinu bychom se rádi blíže věnovali budoucí spolupráci a rekapitulovali tu dosavadní.

Připomenu také moji nedávnou prosbu směřovanou k jednotlivým členským organizacím v souvislosti s tím, že za podpořenou osobu v projektu Profesionalizace Asociace pracovníků v rané péči (v klíčové aktivitě související se vzděláváním) se pokládá ta z vás, která dosáhne minimálně 40 hodin v rámci vzdělávání.

Věnujte tedy prosím pozornost rubrice kalendář vzdělávacích programů a motivujte především ty kolegyně, které mají k 40 hodinám nakročeno, aby se na nové vzdělávací programy přihlašovaly!

Přece jen se zmíním o článku, který v tomto bulletinu naleznete, je to článek Aleny Kunové s názvem „K čemu je nám Asociace?“

Těším se na vaši zpětnou vazbu, příspěvky i inspiraci pro příští bulletin a přeji krásné čtení.

*Mgr. Petra Verdis, koordinátor projektu
Profesionalizace Asociace pracovníků rané péče, z. s.*

OBSAH

OBSAH

Úvodník	1
Aktuality	2
Setkání poskytovatelů rané péče v Jihočeském kraji	2
Informace ze Shromáždění členů APRP	2
NGO Market 2018 – účast APRP na 19. veletrhu neziskovek	3
První kazuistické setkání poskytovatelů rané péče v Ústeckém kraji	3
Profesionalizace Asociace pracovníků v rané péči, z. s.	4
K čemu je nám Asociace?	4
Vzdělávání	5
Kvalifikační kurz Poradce rané péče Kalendář vzdělávacích programů v rámci projektu Profesionalizace Asociace pracovníků v rané péči, z. s. (květen–listopad 2018)	5
Raná péče	7
EDA: historie a současnost Deka a deník putují po světě a podporují rodiny dětí s Downovým syndromem	7 10

AKTUALITY

SETKÁNÍ POSKYTOVATELŮ RANÉ PÉČE
V JIHOČESKÉM KRAJI

Na konci března 2018 proběhlo na krajském úřadě Jihočeského kraje setkání všech sedmi poskytovatelů rané péče, kteří v regionu působí. Sešli se jak zástupci členských organizací APRP (Raná péče Čechy CDS Tamtam, Raná péče I MY), tak i těch (doufám, že jen prozatím) nečlenských (SPRP České Budějovice, Raná péče Apla Jižní Čechy, Raná péče centra Arpida, Raná péče Kolpingova rodina Smečno, Raná péče centra Kaňka) s cílem vyladit poskytování služby v rámci kraje a navázání vzájemné spolupráce. Zástupci všech pracovišť se zde skutečně domluvili na pokračování spolupráce formou společných kazuistických seminářů – ten nejbližší je naplánován na 8. června v Arpidě.

Kolegyně ze SPRP České Budějovice představily projekt zaměřený na spolupráci s neonatologickým oddělením. Díky projektu jsou rodiny předčasně narozených dětí včas informovány o možnosti využít ranou péči, řada z nich pak skutečně o službu žádá bezprostředně po ukončení pobytu na neonatologickém oddělení. Statistika, kterou středisko zpracovává, ukazuje, že s velkou částí rodin lze spolupráci ukončit do dvou let věku dítěte a dále službu využívají již jen rodiny, u jejichž dítěte byla stanovena diagnóza zrakového postižení. Osobně se mi na tomto projektu líbí, že služba jím naplňuje svůj preventivní charakter.

Část setkání byla věnována i problematice (a problému) financování. Pravidla lišící se kraj od kraje udržují v nejistotě zejména nadregionální poskytovatele, v tomto případě Ranou péčí Čechy CDS Tamtam. Nastavení způsobu financování sociálních služeb v Jihočeském kraji neumožňuje, aby se poskytovatel s celostátní působností dostal do místní sítě služeb a žádal o finanční podporu v běžném dotačním řízení. Doufám, že se Asociace stane v budoucnu tak silnou organizací, která bude schopna ovlivňovat i nastavení financování služby. Za Asociaci jsem na setkání připomněla druhové standardy rané péče a z nich vyplývající základní kritéria kvality poskytované služby.

Zároveň jsem využila příležitosti představit probíhající projekt APRP zaměřený na profesionalizaci Asociace i profesie poradce rané péče.

*Mgr. Pavla Skalová,
poradkyně rané péče diakonie ČCE*

INFORMACE ZE SHROMÁŽDĚNÍ
ČLENŮ APRP

Dne 18. dubna 2018 se uskutečnilo pravidelné Shromáždění členů Asociace. Shromáždění se zúčastnilo 30 účastníků z 15 pracovišť. V průběhu setkání jsme se věnovali několika tématům – zejména nás realizační tým seznámil s aktivitami v rámci projektu „Profesionalizace Asociace pracovníků v péči, z. s.“. Děkujeme Aleně Kunové a Janě Vachulové za bleskový workshop „K čemu nám je Asociace“. Martina Pěčová si připravila informace k revidovaným kompetencím poradce rané péče, na kterých pracovali v rámci jedné z klíčových aktivit projektu Profesionalizace APRP spolu s Pavlou Skalovou a ostatními experty.

Shrnutí jsme aktivity roku 2017 a naplánovali základní činnosti pro rok 2018. Dobrou zprávou je také skutečnost, že webové stránky jsou díky Pavle Těhníkové nově v režimu tzv. redakčního systému, do budoucna byla nejen v souvislosti s novým logem a názvem oslovena firma VIZUS, která se na jejich budoucí podobě bude podílet. Stejná firma pracuje na systémové proměně žádosti o garanci kvality, její výsledek budou moci členové APRP testovat již v létě.

S jednotlivými fázemi těchto změn nás seznámila garantka projektu Jana Fenclová.

V rámci shromáždění proběhlo hlasování o novém logu a názvu asociace jako takové – těmto změnám se budeme podrobně věnovat v následujícím bulletinu. Zápis ze Shromáždění bude k dispozici ke stažení na webových stránkách Asociace. Ještě jednou děkujeme všem zúčastněným za milé setkání, Blance Brandové a jejímu týmu za příjemné prostředí.

*Bc. Michaela Svobodová, DiS.,
jednatelka APRP, z. s.,
vedoucí služby Rané péče Portimo, o. p. s.*

NGO MARKET 2018 – ÚČAST APRP NA 19. VELETRHU NEZISKOVEK

11. dubna jsem měla tu čest zastupovat Asociaci v rámci největšího veletrhu neziskových organizací ve střední a východní Evropě, NGO Marketu. Téma letošního ročníku bylo věnováno „Příběhům občanské společnosti – tedy příběhům reálných lidí, kterým práce neziskovek změnila život. APRP je rozhodně „střechou“ právě takových organizací. Forum Karlín doslova praskalo ve švech (letos ho navštívilo rekordních více než 2000 účastníků).

Je nutné zmínit i doprovodný program, ten se věnoval mimo jiné tzv. informační válce vedené proti neziskovým organizacím, součástí programu byla moderovaná debata.

Velmi působivá byla výstava autistických umělců s názvem „Svět jinýma očima“.

V souvislosti s NGO Marketem, v rámci doprovodného programu konference Forum 2000, přišla na e-mail APRP pozvánka na Festival demokracie, který se bude konat 5.–11. října 2018 a na kterém budou probíhat diskuze, výstavy, projekce, koncerty či představení.

Organizátorem opět může být neziskovka, spolek, škola či občanská iniciativa.

*Mgr. Petra Verdis, koordinátor projektu
Profesionalizace Asociace
pracovníků rané péče, z. s.*

PRVNÍ KAZUISTICKÉ SETKÁNÍ POSKYTOVATELŮ RANÉ PÉČE V ÚSTECKÉM KRAJI

Naše organizace poskytuje službu ve čtyřech krajích (Praha, Středočeský, Plzeňský a Ústecký kraj) a s kolegyněmi si při různých pracovních příležitostech uvědomujeme, že každý kraj si nese svoje vlastní specifika. Proto jsme si s kolegyní Bárou Jirákovou řikaly, že by se nám velmi líbilo mít společné setkávání a sdílení dobré praxe, které by bylo vyloženě zacílené na Ústecký region.

Postupně jsme si mapovaly situaci a při různých příležitostech jsme si s kolegyněmi z jiných středisek, které

také působí v Ústeckém kraji, zjišťovaly, zda by o takové setkání stály. A ono ano. Celé situaci napomohlo, že Krajský úřad spustil pilotní provoz vyplňování karet klientů rané péče.

První kazuistické setkání poskytovatelů rané péče v ÚK proběhlo ve středu 4. 4. 2018 a to v prostorách rané péče Demosthenes v Ústí nad Labem. Na setkání se nás sešlo celkem 11 účastnic z 5 organizací, které jsou všechny členskými pracovišti APRP. Setkání to bylo velmi milé a tvořivé. První kazuistiku si připravila kolegyně Bára Jiráková na téma Rodina se sociální zátěží. Během diskuze jsme sdílely naše dobré tipy, které nám v praxi dobře fungují. Druhý blok setkání jsme věnovaly vyplňování karet klientů a domlouvaly se na jeho jednotném metodickém postupu.

Setkání se nám vydařilo, o čemž svědčí i to, že jsme si na 17. 5. 2018 naplánovaly pokračování. Tentokrát se setkáme v prostorách detašovaného pracoviště RP Diakonie v Děčíně.

*Mgr. Pavla Těbníková,
poradkyně Rané péče Diakonie*

K ČEMU JE NÁM ASOCIACE?

Žijeme hektické pracovní životy ve svých organizacích, ať už jako poradkyně rané péče, vedoucí služby nebo další členové týmu. Pracujeme na tom, abychom pomáhali svým klientům, abychom utvářeli pracovní týmy, v nichž nám bude dobře, a naplňovali všemožné předpisy. Smysl zpravidla vidíme v podpoře a provázení klientů – bývá naplněn, a tak je vše v pořádku!

Ale také pracujeme v Asociaci... Jejím úkolem není poskytovat ranou péči, klienty nemá – smysl v prvním plánu nenacházíme. Proto jsme v Asociaci ztrátou pocitu smysluplnosti hrozivě ohroženi... Občas se zdá, že „na hřišti“ Asociace setrvávají starší zkušené hráčky, někdy se po hřišti trochu plouží, ale zase se vzpruží a nějakou tu motivaci vyloví – obzvlášť při smutném pohledu na lavičku střídačky, která není zrovna přečpaná.

Proč to vlastně všechno děláme? Proč nám stojí zato pracovat pro společnou věc? Pro jakou vlastně? Máme to tak všichni – nebo každý hodně různě?

Zkrátka, s Janou Vachulovou jsme se rozhodly zeptat kolegyň na Shromáždění členů, k čemu je ta Asociace vlastně dobrá?

Prosím ty z vás, kteří nebyli na Shromáždění přítomni, o přečtení toho, co jsme formou bleskového workshopu dali dohromady. Souzní něco, co zaznělo, s tím, co si myslíte?

V APRP máme společné cíle ve prospěch oboru raná péče. Přestože – nebo spíš právě proto – že Asociace sdružuje poskytovatele zaměřené na různé cílové skupiny podle převažujícího typu postižení dítěte v rodině, můžeme dobře definovat to, co je společné a jednotné v oboru raná péče. Děláme tak na základě rozboru naší dobré praxe z mnoha různých hledisek. Pracujeme na kvalitě služby, její etice, ve prospěch definování profese poradce, tedy s přesahem do legislativy. Prezentujeme službu veřejnosti v její celistvosti (pro všechny cílové skupiny), protože jedině tak to není matoucí.

APRP je oporou pro členské organizace. Snaží se hájit jejich zájmy navenek, je metodickou oporou, zdrojem informací. Dává možnost spolupráce při řešení problémů – jak organizačních, tak metodických.

Pracovníci našich organizací vnímají APRP jako garanta kvality služby ve své organizaci. Oceňují zejména společné vzdělávání: kurzy, kazuistická setkání, konference, supervize, stáže.

Osobně musím říci, že mě spontánnost vás, kteří jste důvody pro společnou práci v APRP „sypali z rukávu“, povzbudila. Jsem realista a vím, že na hřišti budou lidi přibývat jen pomalu, možná až tehdy, až některá z délesloužících kolegyň hřiště opustí (nikoli

do věčných lovišť ☺). Ale, koneckonců – nejsme profesionálové v udržování naděje, že bude líp? Občas to pomůže i nám samotným!

*Mgr. Alena Kunová,
poradkyně služby rané péče Diakonie ČCE*

KVALIFIKAČNÍ KURZ PORADCE RANÉ PÉČE

V rámci projektu zaměřeného na profesionalizaci naší Asociace se líhne nový kurz Poradce rané péče. Chystáme ho jako vstupní kurz pro profesi poradkyně rané péče.

Kurz bude koncipován na základě definovaného profilu poradce rané péče a klíčových kompetencí pro výkon profese.

Jako hlavní inspirační zdroj pro zvolení formy a metod v rámci kurzu nám slouží andragogický model učení. Chceme, aby kurz nebyl pouhým souborem přednášek, ale praktickým návodem, jak i dále rozvíjet dovednosti a vědomosti v rámci profese. Začínající poradkyně se naučí rozpoznávat, v jaké oblasti potřebují doplnit praktickou dovednost nebo znalost a sestavit plán vlastního vzdělávání. Obsahem kurzu je i nabídka možností, jak pracovat s různými druhy podpor v sociální práci – se supervizí, intervizí, jaké další eventuality lze v praxi k sebedopodpoře účinně použít. Poradkyně se naučí pracovat se sebehodnocením a s využitím reflexe vlastní práce.

Kurz se bude skládat z teoretické a praktické části. Počítáme se sestavením malého lektorského sboru, sestávajícího ze zkušených „harcovnic“ v oboru, a s pomocí dalších osvědčených kolegů-lektorů.

Doufáme, že se nám podaří předložit kurz k akreditaci ze strany MPSV v nejbližší době, s jeho prvním konáním v rámci akreditace počítáme v průběhu roku 2019.

*Mgr. Alena Kunová,
poradkyně služby rané péče Diakonie ČCE*

KALENDÁŘ VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ V RÁMCI PROJEKTU PROFESIONALIZACE ASOCIACE PRACOVNÍKŮ V RANÉ PÉČI, z. s. (KVĚTEN–LISTOPAD 2018)

SENZORICKÁ INTEGRACE

20. června 2018 (9.00–17.00)

Diakonická akademie s.r.o.

Belgická 22, 120 00, Praha 2

**Tento kurz je již naplněn,
lze se přihlásit pouze jako náhradník.**

27. června 2018 (9.00–17.00)

V budově Oblastní unie neslyšících,

Jungmannova 25, 779 00 Olomouc

Na tento kurz je poslední volné místo a možnost být náhradníkem.

Anotace: Senzorická integrace (SI) je metoda vypracovaná ergoterapeutkou A. J. Ayres. Na SI lze nahlížet jako na teorii, jak na schopnost centrálního nervového systému a také na metodu/terapii. SI je schopnost CNS třídit, organizovat, zpracovávat smyslové podněty z vnějšího prostředí a z vlastního těla a přiměřeně na ně reagovat. Pokud funguje SI, přiměřené chování a učení (v tom širším smyslu) je přirozeným následkem. U některých dětí se objevují různé obtíže ve zpracovávání podnětů tzv. dysfunkce SI, které mohou mít za následek potíže v různých oblastech: řečového a motorického vývoje, potíže v koordinaci, nepřiměřené reakce na podněty, problémy s pozorností, hyperaktivita, impulzivita, potíže v učení, problémy v chování, interakci a ve hře. Tyto dysfunkce se objevují jak u dětí s postižením, tak u dětí s nerovnoměrným vývojem. Cílenou stimulací taktilního, proprioceptivního a vestibulárního vnímání lze podpořit u dítěte schopnost SI, aby umělo lépe organizovat podněty z okolí, lépe na ně reagovat.

Pro koho je kurz určen: poradkyně rané péče (členských i nečlenských pracovišť)

Co vám kurz přinese: cílem kurzu je poskytnout sociálním pracovníkům a pracovníkům v sociálních službách základní znalosti o senzorické integraci, jejím významu, o projevech a důsledcích dysfunkcí. Poskytnout základní poznatky o metodě SI, o využívaných pomůckách a ukázat jim některé vhodné aktivity na podporu procesu SI u dětí. Je využitelná v oblasti rané péče a také u ostatních dětí s různým druhem postižení. Cílem je rozšířit povědomí a znalosti o této metodě i do ostatních oblastí pomáhajících profesí.

Lektorka: PaedDr. Jana Hřčová, Ph.D., držitelka mezinárodního certifikátu Snoezelen – Mezinárodní doplňková kvalifikace Snoezelen ISNA-mse. Působí na Spojené škole (ŠŽŠ) v Ružomberku jako pedagog vykonávající specializovanou činnost s důrazem na žáky s autismem a žáky s vícenásobným postižením a jako odborná asistentka na Katedře speciální pedagogiky na Pedagogické fakultě Katolické univerzity v Ružomberku. Je spoluautorkou první monotematické recenzované publikace o koncepci Snoezelen ve slovenském jazyce. Věnuje se problematice vzdělávání jednotlivců s mentálním a vícenásobným postižením a možnostem využívání Snoezelenu u různých cílových skupin. Je odbornou garantkou vzdělávacích aktivit občanského sdružení

žlobit. Absolvovala magisterské studium speciální pedagogiky na Masarykově univerzitě v Brně, kde ukončila rovněž doktorandské studium s titulem Ph.D. Je členkou ISNA (International Snoezelen Association).

SENZORICKÁ INTEGRACE 2 – NÁVAZNÝ KURZ NA SI 1

14. 11. 2018 Praha – podrobnosti v jednání

21. 11. 2018 Olomouc – podrobnosti v jednání

STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ A ŘÍZENÍ PRO VEDOUcí PRACOVNÍKY ČLENSKÝCH ORGANIZACÍ APRP III

30. května 2018 9.30–16.30 s pauzou na oběd
Palác YMCA, 6. patro, místnost U krbu – č. 628,
Na Poříčí 12, www.palacymca.cz

Obsah workshopu:

- Revize strategického dokumentu, který vznikl v rámci prvních dvou setkání nad strategickým plánováním
- Tvorba aktuálních akčních plánů, které zohlední stávající situaci – rozpracování dlouhodobých cílů do konkrétních kroků pro rok 2018 (potenciálně 2019)
- Vnesení hodnot do života APRP – tento blok bude rovněž inspirací, jak s hodnotami pracovat v jednotlivých členských organizacích

Pro koho je workshop určen: pro vedoucí pracovníky služby Raná péče členských organizací APRP

Lektorka: MgA. Irena Swiecicki, lektorka, konzultantka a koučka s 15letou praxí.

Proškolila cca 5000 účastníků kurzů. Původním povoláním divadelní režisérka (pracovala v divadle Komedie, Činoherním studiu, Alfrédovi ve dvoře) a vystudovaná zpěvačka se specializuje na prezentační a vyjednávací dovednosti, práci s hlasem, řeč těla, lektorské dovednosti a komunikaci. Díky letité divadelní praxi je schopna odhalit každý detail ve vystupování a poskytnout jedinečnou zpětnou vazbu. Zároveň při kurzech s účastníky vytváří prezentace přímo na míru dle jejich schopností. Zaměřuje se rovněž na trénink metod zvládání stresové zátěže a školení s tím spojená. Několik let koučuje manažery především ze sféry sociálních služeb a úřadů (MHMP, MKČR). V koučování se zaměřuje především na koučování k výkonu a zkvalitňování vztahů nejen na pracovišti. Je hlavní lektorkou a garantkou kvality Manažerské akademie MKČR. Je členkou britského Institutu pro leadership a management a je jeho

akreditovaným koučem 5. stupně (ze 7). Je garantkou a hlavní lektorkou půlročního rekvalifikačního kurzu se zaměřením na fundraising při Spiralis, o. s.

PŘEDNÁŠKA: VZDĚLÁVÁNÍ DVOULETÝCH DĚTÍ

21. června 2018

Místo bude upřesněno

Anotace: bude upřesněna

Lektor: PhDr. Václav Mertin pracuje na katedře psychologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze a pravidelně publikuje v pedagogických periodikách. Má 35 let poradenské praxe v pedagogicko-psychologické poradně. Témata, kterým se věnuje: obecnější otázky uplatnění psychologie ve školství, individualizace vzdělávacího přístupu k dětem, poruchy učení a chování, vstup dítěte do školy, domácí vzdělávání, poradenství pro rodiče.

WORKSHOP: RANÁ PÉČE V SYSTÉMU ŠKOLSTVÍ

20. září 2018, 10.00–14.00

Praha (podrobnosti budou upřesněny)

Obsah: Workshop bude založen na kazuistikách i praktických zkušenostech, které budou mapovat postupy jednotlivých účastníků v procesu nástupu dítěte z klientské rodiny do předškolního či školního zařízení.

Program:

- Legislativní rámec – Mgr. Světlana Drábová, Centrum sociálních služeb Tloskov
- Role SPC – Mgr. Martina Králová, vedoucí a speciální pedagožka SPC Eda
- Povinnosti školského zařízení – Mgr. Jana Fenclová, ředitelka Bilingvální mateřské školy pro sluchově postižené
- Hodnocení úspěšné mezioborové spolupráce z pohledu České školní inspekce

Pro koho je kurz určen: poradkyně rané péče členských pracovišť.

*Mgr. Petra Verdis, koordinátor projektu
Profesionalizace Asociace pracovníků
rané péče, z. s.*

EDA: HISTORIE A SOUČASNOST

EDA cz, z. ú. (dříve Raná péče EDA, o. p. s., a Středisko pro ranou péči Praha, o. p. s.) je, společně se Střediskem rané péče Brno SPRP, nejstarším pracovištěm rané péče v naší zemi. Jeho profesionální tradice je téměř třicetiletá, ale jeho kontinuální historie sahá hluboko před rok 1989. Na historii našeho pracoviště se rozpomínáme v zajímavém okamžiku – po letech strávených v Trojické ulici č. 2 se stěhujeme na nové místo. Probíráme skříně a regály, zbavujeme se nepotřebných věcí a lejster, každou chvíli narazíme na nějaký vzpomínkami nabitý kousek – vybledlé fotografie dětí, které prošly naší péčí a jsou dávno dospělé, časopisy ze začátku devadesátých let s osvětovými články o rané péči (má to smysl, procento „těch, kteří vědí“ se pomalu ale jistě zvyšuje) nebo třeba dopis z prezidentské kanceláře omlouvající Václava Havla z účasti na naší akci... Pojďme se tedy vydat pěkně na začátek.

JAK TO VŠECHNO ZAČALO

Někteří z pracovníků naší organizace (tehdy převážně studenti speciální pedagogiky) byli již kolem roku 1984 aktéry prvních dobrovolnických aktivit pro rodiny dětí se zrakovým postižením, organizovaných v Čechách asistentkou Helenou Flenerovou a psychologem PhDr. Oldřichem Čálkem z Pedagogické fakulty UK, na Moravě pak PhDr. Josefem Smýkalem, ředitelem školy pro nevidomé v Brně. Velkou pomocí při kontaktování rodin byla spolupráce tehdejšího Oftalmopedického ústavu (předchůdce nynějšího Centra zrakových vad Motol) – stálými členkami prvního týmu rané péče byly tamější sociální pracovnice Markéta Tatarová/Skalická a psychologka sousední školy pro slabozraké PhDr. Yvonna Lucká). Návštěvy v rodinách se konaly v dvouměsíčních intervalech v rámci výzkumného úkolu Ministerstva zdravotnictví týkajícího se po-

hybového vývoje dětí, první pobytové akce pro rodiny pak již pod hlavičkou Komise rodičů a přátel zrakově postižených dětí při Svazu invalidů (SI) za spolupráce s pracovníkem SI PhDr. Josefem Cerhou.

Bez možnosti přímého kontaktu se zahraničím jsme potřebné znalosti k poradenské práci v rodinách zpočátku čerpali převážně z literatury – jednak z publikací, které nám příležitostně opatrovali v zahraničí naši přátelé, jednak z knihy Dr. Čálka „Raný vývoj a výchova dítěte nevidomého od narození“, kterou vydala Univerzita Karlova. Rodiny nevidomých dětí, které jsme tehdy především kontaktovali, byly ve zcela jiné situaci než dnes – byla jim poskytována většinou pouze péče lékařská (s výjimkou pacientů Oftalmopedického ústavu, kterým byla nabízena i spolupráce se sociální pracovníci a psychologem) a v otázkách výchovy dítěte a podpory jeho vývoje byli odkazováni až na nástup do mateřské školy (počitelně tehdy internátní – jedna byla v Čechách, jedna na Moravě, další na Slovensku), kde se teprve měli jejich dítěte ujmout odborníci. Rodičům bylo takto nepřímě naznačováno, že oni odborníky na své dítě nejsou. V tehdejší atmosféře byl „revoluční“ už názor, že je třeba se dětem s těžkým postižením zraku odborně věnovat již od narození, ještě v době, kdy jsou plně v péči rodiny.

RANÁ PÉČE PROFESIONÁLNÍ

S výše uvedenými zkušenostmi byl Komisi rodičů a přátel podán v říjnu 1989 návrh na zřízení poradenské služby pro rodiče zrakově postižených dětí předškolního věku určený pro jednání Ústředního výboru SI s pracovníky tehdejšího ministerstva školství. Události v listopadu 1989 však vývoj urychlily – již 3. prosince 1989 se od Svazu invalidů jako první samostatná organizace osob s postižením oddělila Česká unie nevidomých a slabozrakých (ČUNS), která se na další roky stala prvním zřizovatelem profesionální rané péče u nás.

Pražské středisko se po krátkém období, kdy mělo k dispozici stůl a telefon v jedné z kanceláří ČUNS v Haštalské ulici 27, usídlilo ve dvou malých místnostech v přízemních prostorách domu č. 28 v Thámově ulici v Karlíně. Tam vznikla tradice čtvrtků jako dnů, kdy se dodnes konají týmové i odborné porady; tam v malém kumbálku vznikl základ naší půjčovny hraček a pomůcek. Z tehdejšího pražského střediska jsme vyjžděli do rodin v celých Čechách. Z Karlína se středisko přestěhovalo v prosinci 1993 nejprve do prvního patra v Haštalské 27, poté v roce 1995 do prostorově rozměrnějšího suterénu téhož domu.

Tam středisko sídlilo až do roku 2007 (nejprve společně s vedením Společnosti pro ranou péči /SPRP/, která vznikla na podzim 1997 a převzala 1. ledna 1998 od ČUNS zřizování rozrůstající se sítě středisek, posléze samo, když se Metodické centrum SPRP přestěhovalo do nedaleké Klimentské ulice). V roce 2007 došlo k důležité události – v rámci občanského sdružení SPRP se většina středisek stala samostatnými organizačními jednotkami sdružení. Pražské středisko se téhož roku přestěhovalo do nových prostor na Praze 2, v Trojické ulici č. 2.

Nové jméno, nové aktivity

NOVÉ JMÉNO, NOVÉ AKTIVITY

V průběhu roku 2010 se postupně ukazovalo, že odborný i personální rozvoj pražského střediska (i dalších organizačních jednotek SPRP) není nadále slučitelný s pojetím Metodického centra SPRP. Tyto události vyústily posléze v oddělení tří samostatných

jednotek (středisek Praha, Plzeň a Liberec) a jejich transformaci v obecně prospěšné společnosti. **Středisko pro ranou péči Praha, o. p. s.**, tak od 1. ledna 2011 navázalo

na úctyhodnou tradici započatou před více než čtvrtstoletím. Potřeba jednoznačně definovat naše pracoviště mezi ostatními poskytovateli rané péče pak vedla v září 2011 k přejmenování pražského střediska na **Ranou péči EDA, o. p. s.** Pokračovali jsme nejen v činnostech

úzce spojených se samotným poskytováním rané péče, ale vykročili i na cestu k větší nezávislosti na veřejných zdrojích financí – vypracovali jsme strategický plán do roku 2014 a začali se učit, jak funguje fundraising a k čemu je dobré PR. S libereckým a plzeňským střediskem pro ranou péči jsme navázali úzkou spoluprací, sdíleli jsme webové stránky

i informační materiály, společně organizovali vzdělávací akce a kazuistické semináře (ve kterých pokračujeme dodnes), dvakrát ročně začal vycházet časopis *Raná péče*.

V roce 2013 jsme uvedli na trh aplikaci EDA PLAY, která formou hry na iPadu pomáhá dětem rozvíjet zrak a jemnou motoriku. Díky úspěšné spolupráci EDY s digitálním studiem Sugar and Ketchup se v průběhu let rodina aplikací EDA PLAY utěšeně rozrostla o TOBYHO, PAULI a ELIS, které (díky anglické verzi) používají děti po celém světě. Obrázky z aplikací využíváme také v rámci propagace naší organizace i při osvětové činnosti.

Rok 2015 probíhal ve znamení oslav 25 let fungování profesionální služby rané péče v ČR. Vedle celodenní kulturně-osvětové akce pro rodiny s dětmi ve Stromovce jsme uspořádali mezinárodní konferenci „Nové metody v diagnostice a rozvoji zrakového vnímání u dětí se zdravotním postižením“ pro pracovníky rané péče a speciální pedagogy; účastníkům jsme zprostředkovali kontakt se světově uznávanými odborníky v čele s oftalmoložkou Dr. Leou Hyvärinen. Ve stejném roce se nám dostalo dvou ocenění, která se pro nás stala impulsem do dalších let práce – AVPO udělila EDOVI značku „Spolehlivá veřejně prospěšná organizace“ a stali jsme se Neziskovkou roku 2015 v kategorii středních neziskovek.

SLUŽBA EFEKTIVNÍ, DOSTUPNÁ, ADRESNÁ – PROSTĚ EDA

Legislativní požadavky, zároveň ale také snaha srozumitelně prezentovat veřejnosti rozšířenou nabídku našich služeb, vedly k poslední změně jména organizace – od roku 2016 jsme známí pod názvem **EDA cz, z. ú.** Naším hlavním úkolem zůstává poskytovat ranou péči rodinám dětí se zrakovým a kombinovaným postižením na území Prahy a ve Středočeském, Pardubickém a Ústeckém kraji. Tím to ale pro nás nekončí. Inspirováni zkušenostmi a potřebami našich klientských rodičů jsme spustili **Linku EDA 800 40 50 60**, první celorepublikovou telefonickou a chatovou pomoc pro všechny, kteří pečují o dítě se závažnou diagnózou nebo po úrazu. Za tři roky provozu pomohli konzultanti linky stovkám volajících – ať už empatickým nasloucháním a poskytnutím krizové intervence nebo zcela praktickou pomocí při vyhledání kontaktu na poskytovatele rané péče nebo odlehčovací služby v místě bydliště volajícího.

Další, v dlouhé historii našeho pracoviště relativně novou, aktivitou je zřízení **Speciálně pedagogického centra EDA** – školského zařízení pro děti se zrakovým a kombinovaným postižením ve věku od 3 do 26 let. I tady jsme vycházeli ze zpětné vazby od klientských rodin, pro které bylo často období, kdy po dovršení sedmého roku věku dítěte skončila spolupráce s poradkyní rané péče, velmi náročné. Se zvládáním nástrah školní docházky dětem se zrakovým postižením, jejich rodičům i školským pracovníkům nyní pomáhá tým zkušených speciálních pedagožek.

AKTUÁLNĚ...

Jak jsme zmínili v úvodu, právě otevíráme novou kapitolu příběhu EDY. O tom, že budeme muset opustit prostory v Trojické, jsme věděli dlouho; po celou tu dobu ale nebylo jasné, kde najdeme novou střechu nad hlavou. Hledání prostor, kam bychom se všichni vešli, nebylo vůbec jednoduché. Vše ale dobře dopadlo a nově nás najdete na pražském Chodově na adrese Filipova 2013/1.

Adresa se změnila, ale EDOVY aktivity bez přerušení pokračují – poradkyně rané péče nadále vycházejí vstříc potřebám svých klientských rodin, vzdělávají se, jezdí na domácí i zahraniční konference. Za pár týdnů odjíždíme s rodinami na každoroční pobyťový kurz. Vydáváme čtyřikrát ročně elektronický zpravodaj pro klientské rodiny; pro veřejnost pak newsletter EDŮV svět, ve kterém doporučujeme rodičům kreativní hračky, zajímavé knížky a aktivity. Časopis Raná péče se proměnil v poněkud širěji zaměřený časopis (K)oukej. Snažíme se, aby služby, které poskytujeme, byly komplexní – vedle zkušených instruktorek stimulace zraku mohou rodiče konzultovat vývoj svých dětí s dvěma fyzioterapeutkami, odborné poradenství nabízíme i v oblasti sociálně-právní. Velmi důležitou součástí našeho „balíčku“ pro rodiny je nabídka terénní psychologické podpory a pomoci.

Práce i nápadů máme pořád dost, nejdřív ale musíme vybalit všechny ty krabice s pomůckami, hračkami, knihami, šanony... Až se zabydlíme, rádi vás v novém prostředí přivítáme!

DEKA A DENÍK PUTUJÍ PO SVĚTĚ A PODPORUJÍ RODINY DĚTÍ S DOWNOVÝM SYNDROMEM

Putovní deka a deník dorazila z USA přes mnoho evropských zemí až do Nového Města na Moravě. Osm let starý nápad maminky dítěte s Downovým syndromem tak pokračuje díky desítkám rodin, které k němu připojují své příběhy.

Raná péče Portimo, o. p. s., uspořádala v pátek 13. dubna výjimečné setkání rodin, kde vyrůstá dítě či mladý dospělý s Downovým syndromem. Vznikla tak příležitost prohlédnout si putovní deku dětí s Downovým syndromem (T21 Travelling Afghan), která již od roku 2009 společně s deníkem obíhá svět. Deku vlastnoručně vyrobila a deník založila v USA jedna mladá maminka, aby povzbudila rodiče dětí s Downovým syndromem, což je vrozená chromozomální anomálie, při které je v buňce přítomná nadbytečná kopie 21. chromozomu (tzv. trisomie 21). Deku s deníkem procestovala řadu států USA a po několika letech docestovala také do Evropy. Mnohé z přítomných dojalo prohlížení deníku, který je plný fotografií, kreseb a příběhů rodin, a rádi ho doplnili o další pozdrav.

Děkujeme za váš zájem, podrobnější informace vám poskytneme:

Mgr. Ruth Šormová,
ředitelka – reditelka@portimo.cz,
mobil 733 664 321

Více informací na www.portimo.cz
a na www.facebook.com/portimoops

Portimo, o. p. s., je nestátní nezisková organizace, která vznikla v roce 1998. Provází člověka v nepřízni života. Pomáhá v Novém Městě i širším regionu dětem, mládeži, dospělým lidem i celým rodinám, a to prostřednictvím pěti registrovaných sociálních služeb (EZOP – nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, Občanská poradna, Osobní asistence, Raná péče, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi). Věnuje se také dobrovolnickým programům a programům primární prevence ve školách, které realizuje Centrum prevence CéPěčko.

Raná péče je bezplatná terénní sociální služba, která podporuje rodiny s malými dětmi (od narození do 7 let věku), jejichž vývoj je ohrožen v důsledku vážných okolností (např. komplikovaný porod, zdravotní postižení). Naším cílem je být rodině průvodcem při hledání způsobů, jak naplnit speciální potřeby dítěte ke spokojenosti celé rodiny. Za rodinami dojíždíme v rámci celého okresu Žďár nad Sázavou.

ASOCIACE PRACOVNÍKŮ V RANÉ PÉČI, z. s.

Asociace pracovníků v rané péči, z. s., (APRP) je **celostátní profesní organizace sdružující poskytovatele rané péče**. Členy APRP jsou organizace hlásící se k dohodnuté kvalitě poskytované služby a poskytující ranou péči v souladu s popsanou dobrou praxí.

PROFESIONALIZACE ASOCIACE PRACOVNÍKŮ V RANÉ PÉČI, z. s.

Projekt zahrnuje vybudování nové pevné a funkční koncepce organizace a tvorbu vzdělávacího systému pro specializaci oboru rané péče. Dalším výstupem je analýza kvality služeb, odborný informační bulletin pro členské organizace. Projekt ve svém důsledku stabilizuje a posílí fungování členských organizací v regionech, zajistí stejně vysokou odbornou úroveň služby, ověřenou garančním procesem, umožní sdílení dobré praxe a zajistí vysokou kvalitu a účinnost služeb.

NGO Market 11. 4. 2018

Bulletin Asociace pracovníků v rané péči, odborný magazín Asociace pracovníků v rané péči, z. s.
Vlachova 1502/20, 150 00 Praha 5
e-mail: posta.aprp@gmail.com
IČ: 26641933, Číslo účtu: 214873667/0300

Vychází 4× ročně.

Bulletin vznikl v rámci projektu Profesionalizace Asociace pracovníků v rané péči, z. s.,
(Operační program zaměstnanost, r.č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/99_041/0002241)
s finanční podporou z Evropského sociálního fondu.

Redakční rada: Mgr. Jana Fenclová – garant projektu, Mgr. Petra Verdis – koordinátor projektu
Grafické práce, sazba: Ing. Markéta Hovorková

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost